

En anbefaling om beste praksis i arbeidet for personell med rusproblem

Samarbeid for Sikkerhet (SfS) har nedsatt en arbeidsgruppe for å følge opp implementeringen av OLF Retningslinjer 097, 098 og 099 for å finne beste praksis hva gjelder reaksjoner og tilbud til den som har et rusproblem.

Denne Anbefalingen vil ikke erstatte overnevnte retningslinjer, men er ment å være en utfylling til disse ved å beskrive en beste praksis ut fra de erfaringer vi i dag har.

MÅLSETNING

Systematisere erfaringer og sikre likt reaksjonsmønster og like tilbud om behandling for de med et erkjent eller ikke erkjent rusproblem i vår industri. SfS ser det naturlig at denne beste praksis skal gjelde alle ansatte i de berørte bedrifter
Tilbudet må oppfattes som rettferdig og være ledd i et systematisk arbeid for å forebygge og for å bringe rusproblemet under kontroll.

OMFANG

Beste praksis skal gjennomføres på alle lokasjoner (kontorer / offshoreanlegg / landanlegg / baser) og skal gjelde alle som arbeider i vår industri.

UTFORDRINGER

Rus er et problem som må håndteres og snakkes om i det daglige, selv om det i dag ofte er tabubelagt. Det gjelder i arbeid og på fritid. Det er naivt å tro at vi i vår industri ikke skulle ha personell med rusproblem.

Det er en tendens i dag blant mange mennesker å ”ufarliggjøre” ulike typer stoff som kan gi rus.

Reseptbelagte medisiner som den enkelte har fått på lovlig vis kan inntaes, men en bør være oppmerksom på at de kan påvirke arbeidsutførelsen og gi utslag ved testing.

Enkeltstående hendelser er en annen utfordring. Her kan bruk av hjelpeapparat og reaksjoner bli feil i forhold til at personen ikke kan sies å ha et rusproblem.

Reaksjonsmønsteret i bedriften må være at personell som har et rusproblem, erkjent eller ikke, i første omgang skal hjelpes og ikke skyves ut. En utfordring knyttet til dette er ofte mangel på åpenhet, både hos leder/kollegaer og den som har problemet. Det er et viktig poeng å skape tillit internt som åpner for at ansatte selv søker hjelp uten at disiplinære tiltak iverksettes.

STRATEGI

Det forutsettes et samarbeid mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene for gjennomføring av denne anbefalingen.

Det er viktig å oppnå likebehandling for **alle**, at hjelpetiltakene blir sett på som en hjelp, og at den det gjelder skal gis et tilbud for å løse sine problemer.

Hjelpetiltak skal finnes hos alle arbeidsgivere slik at utstøting av enkeltindivider ikke skal forekomme.

Personvern er en viktig forutsetning for gjennomføring av hjelpetiltak. I tillegg er det av sentral betydning at bedriftene arbeider bevisst med holdninger, informasjon og kommunikasjon.

Det er den enkeltes ansvar at man ikke er ruset i arbeidssituasjonen og kravet er et **rusfritt** arbeidsmiljø. En er imidlertid oppmerksom på at alkohol i noen tilfeller kan serveres i en sosial sammenheng.

TILTAK

AKAN

En må gjennom informasjon til alle og ved prioritering fra ledelsens side, styrke det rusforebyggende arbeidet i AKAN for derved å påvirke folks generelle holdning til dette arbeidet.

Det anbefales at hver enkelt bedrift etablerer en kontaktperson, en "rusadresse". Formålet med en "rusadresse" er at personer som føler de har et rusproblem selv tar kontakt slik at en kan få etablert den gode samtalen og begynne å se muligheter sammen.

Gjennom veiledning og råd skal en sammen finne den beste behandlingsform og tiltak for vedkommende.

Den personen som blir etablert som "Rusadressen" må få nødvendig opplæring for å ivareta denne viktige funksjonen.

Det er åpenbart at en rekke mindre bedrifter ikke vil være i stand til å opprette en "rusadresse" eller et AKAN-tiltak i egen bedrift.

SfS vil derfor utfordre mindre bedrifter i et geografisk område til å samarbeide om en felles "rusadresse" og et felles AKAN-opplegg og at man i dette fellesskapet knytter seg opp mot et lokalt faglig miljø.

Finansieringen må skje gjennom en avtalt "promille" per arbeidstime fra deltakende bedrifter.

Det er behov for å koordinere AKAN tiltakene på store arbeidsplasser med flere arbeidsgivere, som for eksempel på et anlegg. Dette kan gjøres i regi av Hovedbedriften på arbeidsplassen.

Leverandørkontrakt

Kontrakten mellom oppdragsgiver og leverandør skal inneholde krav om at leverandøren skal ha et dokumentert opplegg for AKAN-arbeid og at dette er knyttet opp mot et faglig miljø.

Denne kontraktsteksten kan være som følger:

Det forutsettes at leverandøren har et AKAN opplegg som vil være tilgjengelig for egne ansatte som omfattes av denne kontrakten. Dette kravet skal videreføres til eventuelle underleverandører.

SfS vil videre anbefale at en får en normert tekst for et avsnitt i arbeidsreglementet som omhandler tilbud og reaksjoner om en er ruset på arbeidsplassen eller at et fravær skyldes rus.

Denne teksten kan lyde:

Dersom du møter beruset frem til arbeidsstedet, inntar rusmidler på arbeidsstedet eller er påvirket eller i besittelse av narkotiske stoffer som ikke er foreskrevet av lege, vil dette være en disiplinærsak (skriftlig advarsel, oppsigelse eller avskjed).

Ved beruselse gjennom bruk av alkohol, kan annen disiplinærsak enn skriftlig advarsel unngås, ved at du skriftlig erkjenner deg villig til å gjennomføre et behandlingsopplegg (AKAN) som er utarbeidet i samråd med bedriftshelsetjenesten, og de tillitsvalgte.

Testing

Eventuell testing må være kvalitetssikret, avtalt med de ansatte og deres organisasjoner. Testene må utføres på en slik måte at personvernet blir ivaretatt, og at den skjer innenfor rammen av norsk lov og forskrifter.

En bør tilstrebe lik toleransegrense for promillenivå ved utreise.

SfS mener at testing bør innføres som en obligatorisk del av granskingen ved alvorlige hendelser der disse er forårsaket av en person/personer.

Informasjon

Det må fokuseres mye mer på temaet ”rus” i egnete fora som sikkerhetsmøter, ledermøter etc. Det må være aksept for at vi snakker om rus som en utfordring og en skjult trussel.

Alle ansatte, og med fokus på ledelsen, fagforeninger og verneapparat må være målgruppen for informasjon om AKAN for å sikre eierskap og forpliktelse.

Behandling

Det anbefales at behandling starter så raskt som mulig etter at AKAN-avtale er inngått.